

Aan de staatssecretaris Justitie en Veiligheid
De heer mr. A.C.L. Rutte
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Onze referentie

MvH/RvZ/ATR4209/2025-U177

Uw referentie

Datum

21 november 2025

Onderwerp

Wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap ter verlenging van de termijnen voor verlening van het Nederlanderschap

Geachte heer Rutte,

Op 30 september 2025 is het Wetsvoorstel *Wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap ter verlenging van de termijnen voor verlening van het Nederlanderschap, alsmede enkele andere wijzigingen* aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) voorgelegd. De termijn om te adviseren eindigt op 1 december 2025.

Context

In het hoofdlijnenakkoord en het regeerprogramma van het kabinet-Schoof is afgesproken om de naturalisatietermijn te verlengen. Dit wetsvoorstel werkt die afspraak nader uit.

Inhoud van het voorstel

De termijn om in aanmerking te kunnen komen voor naturalisatie wordt verlengd van vijf naar tien jaar. Tegelijkertijd worden diverse bestaande uitzonderingen op de reguliere naturalisatietermijn geschrapt of gewijzigd. De algemene naturalisatietermijn geldt bijvoorbeeld straks ook voor personen die niet aaneengesloten in Nederland hebben gewoond. Het wetsvoorstel voorziet verder in enkele andere (kleinere) wijzigingen die niet voortvloeien uit het regeerprogramma. Zo is het bijvoorbeeld niet meer mogelijk om bij naturalisatie de afstandsverplichting van de andere nationaliteit te omzeilen.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?

Contact:

Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG

Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG

info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl

Tel: 070-310 86 66

3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

De (formele) noodzaak van de verlenging van de naturalisatietermijn volgt uit het regeerprogramma van het kabinet-Schoof. Uit dat regeerprogramma blijkt niet wat de aanleiding van de maatregel is of welke concrete doelstelling de maatregel heeft.

Als aanleiding stelt de memorie van toelichting dat het migratiesaldo omlaag moet. De invloed van de verlenging van de naturalisatietermijn op het migratiesaldo blijft in de memorie van toelichting echter onbenoemd. Verder is onduidelijk waarom een verblijf van vijf jaar in Nederland onvoldoende leidt tot een duurzame band met Nederland en maatschappelijke betrokkenheid.

1.1 Het college adviseert om nader te onderbouwen op welke wijze de verlenging van de naturalisatietermijn bijdraagt aan de gestelde doelen.

Het verlengen van de naturalisatietermijn is onderdeel van een pakket aan maatregelen dat moet zorgen voor een daling van het migratiesaldo. Een concrete en evalueerbare doelstelling van deze maatregel ontbreekt echter.

1.2 Het college adviseert om toe te lichten wat de concrete doelstelling(en) is/zijn van de verlenging van de naturalisatietermijn.

De memorie van toelichting meldt dat een termijn van tien jaar internationaal niet ongebruikelijk is. De memorie van toelichting noemt Spanje, Italië en Oostenrijk als landen die een termijn van tien jaar hanteren. Of direct omliggende landen als Duitsland en België een naturalisatietermijn kennen van tien jaar, blijkt niet uit de memorie van toelichting. Als gezocht wordt naar internationale consistentie in de naturalisatietermijn, is er aanleiding om ook te kijken naar direct omliggende landen.

1.3 Het college adviseert om toe te lichten hoe de naturalisatietermijn van tien jaar zich verhoudt tot de gehanteerde termijnen in omliggende landen.

Het college heeft geen opmerkingen bij nut en noodzaak van de andere maatregelen in het wetsvoorstel zoals het beëindigen van de mogelijkheid om de afstandsverplichting niet na te leven.

2. Minder belastende alternatieven

Het is niet duidelijk welk probleem opgelost wordt met dit wetsvoorstel. Het is evenmin duidelijk welke doelstelling het wetsvoorstel concreet heeft. Een oordeel over minder belastende alternatieven beperkt zich om die reden tot de gekozen naturalisatietermijn van tien jaar.

Bij het verlengen van de naturalisatietermijn is het nuttig om ook te kijken naar de geldigheidsduur van een verblijfsvergunning. Bij een 'reguliere verblijfsvergunning' is die duur vijf jaar. Na inwerkingtreding van het wetsvoorstel, betekent dit een eenmalige verlenging van de vergunning, ongeacht welke verlengde naturalisatietermijn wordt gekozen. Dat kan anders zijn bij een

'verblijfsvergunning asiel'. De geldigheidsduur van die vergunning wijzigt mogelijk van vijf jaar naar drie jaar. Afhankelijk van de keuze voor een verlengde naturalisatietermijn, moet die meer dan één keer worden verlengd. Een minder belastend alternatief is om de verlengde naturalisatietermijn vast te stellen over een periode die beter aansluit bij de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning, zodat deze vergunning minder vaak hoeft te worden verlengd.

2.1 Het college adviseert om bij de verlenging van de naturalisatietermijn oog te hebben voor de verkorting van de geldigheidsduur van een verblijfsvergunning asiel.

3. Werkbaarheid

De verlenging van de naturalisatietermijn betekent dat statushouders langer die status behouden voordat zij Nederlander worden. Uit de memorie van toelichting blijkt niet of, en zo ja welke, gevolgen dit heeft voor de rechten en plichten van de statushouder en/of diens familie. In ieder geval zal de onzekerheid voor de statushouder en diens familie langer aanhouden, maar mogelijk heeft de verlengde naturalisatietermijn nog (andere) effecten op de bestaande rechten en plichten.

3.1 Het college adviseert om in beeld te brengen welke gevolgen de verlengde naturalisatietermijn heeft voor de rechten en plichten van statushouders en/of diens familie.

4. Gevolgen regeldruk

De verlenging van de naturalisatietermijn heeft gevolgen voor naturalisandi. De verblijfstitel moet (vaker) worden verlengd.

De memorie van toelichting bevat een regeldrukparagraaf. Een berekening van de kosten ontbreekt. De paragraaf benoemt de kostprijs van een verlengingsaanvraag van een verblijfsvergunning (€ 159,-) en de behandeltijd van een verlengingsaanvraag (100 minuten). De totale kosten voor naturalisandi zijn niet in beeld gebracht onder meer omdat de omvang van de doelgroep ontbreekt.

4.1 Het college adviseert om de regeldrukkosten, overeenkomstig de Rijksbrede methodiek, in beeld te brengen.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Niet indienen.

Het college benadrukt dat het dictum geen oordeel is over de wenselijkheid van een verlengde naturalisatietermijn. Het dictum brengt tot uitdrukking dat de voorgelegde versie van het wetsvoorstel niet duidelijk maakt wat het probleem en wat de doelstelling is. Het wetsvoorstel is onvoldoende onderbouwd voor goed afgewogen besluitvorming.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Als u het wetsvoorstel verder in procedure brengt, dan rekent ATR erop dat de toelichting per adviespunt duidelijk maakt op welke wijze rekening is gehouden met dit ATR-advies. Verder verzoekt het college om de eventueel gewijzigde versie van het voorstel aan ATR voor te leggen. ATR brengt dan een aanvullende zienswijze uit.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris